

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE”**

**Cu titlu de manuscris
CZU: 343.3 (043.3)**

PUICA VLADIMIR

**EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR
DE SERVICIU – ANALIZA JURIDICO-PENALĂ**

Specialitatea: 554.01 – Drept penal și execuțional penal

Rezumatul tezei de doctor în drept

Chișinău, 2024

Teza de doctorat a fost elaborată în cadrul catedrei „Drept penal și criminologie” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova

Conducător științific:

COJOCARU Radion, doctor în drept, profesor universitar.

Referenți oficiali:

1. BRÎNZA Serghei, profesor universitar, doctor habilitat în drept.
2. BUJOR Valeriu, profesor universitar, doctor în drept.

Componența Consiliului științific specializat:

1. ULIANOVSKI Xenofon, profesor universitar, doctor habilitat în drept;
2. CHIRIȚA Valentin, conferențiar universitar, doctor în drept;
3. CUȘNIR Valeriu, profesor universitar, doctor habilitat în drept.
4. LARII Iurie, profesor universitar, doctor în drept;
5. GHERMAN Marian, profesor universitar, doctor în drept;
6. URSU Veaceslav, profesor universitar, doctor în drept;

Susținerea va avea loc la data de „30” aprilie 2024, ora 14:00, în ședința Consiliului Științific Specializat 554.01 din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al R. Moldova (MD, 2009, R. Moldova, mun. Chișinău, str. Gh. Asachi, 21, bloc administrativ, sala de conferințe, etajul III).

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Academiei „Ștefan cel Mare” a R. Moldova și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la „27” martie 2024.

Secretar științific al Consiliului științific specializat:

doctor în drept, conferențiar universitar _____ Chirița Valentin

Conducător științific:

doctor în drept, profesor universitar _____ Cojocaru Radion

Autor:

_____ Puica Vladimir

CUPRINSUL

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI.....	11
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	26
BIBLIOGRAFIE.....	31
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI DE DOCTOR...	34
ADNOTARE.....	36

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Importanța și actualitatea problemei cercetate. În ultimele decenii infracțiunile de corupție, împreună cu infracțiunile conexe acestora statuate la Capitolul XV din Partea specială a C.pen. al Republicii Moldova, formează în mod constant un obiect predilect de preocupare pentru doctrina de specialitate. Date fiind multiplele efecte negative și impedimente pe care fenomenul corupției le provoacă progresului social-economic și politic, inclusiv aderării Republicii Moldova la marea familie europeană, interesul deosebit față de acest subiect, manifestat mai ales de comunitățile științifice este unul firesc și în același timp absolut necesar. În plus, acest fenomen creează un deficit cras de imagine pe plan internațional, constituind una dintre cele mai „grele ancore” care determină stagnarea Republicii Moldova într-o perioadă de tranziție care pare a fi indefinită.

Realitățile zilei ne demonstrează că recurgerea de către persoanele publice sau, și mai rău, de către persoanele cu funcție de demnitate publică la conduite ilicite de exercitare arbitrară a atribuțiilor de serviciu în dauna interesului public, au determinat fenomene deosebit de periculoase, care au bulversat ideea de democrație în societatea noastră, cum ar fi: „furtul miliardului”, torturările și tratamentele inumane din 7 aprilie 2009, privatizări masive ilegale de bunuri imobile, coruperi politice, capturarea statului etc. Mai mult decât atât abuzurile săvârșite de către funcționari creează vulnerabilități în sistemul autoritățile publice, influențând negativ încrederea populației, voința căreia stă la baza constituirii acestor autorități.

Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu incriminat la art. 328 C.pen. al RM face parte din categoria infracțiunilor de serviciu, care de rând cu abuzul de putere sau abuzul în serviciu, se caracterizează printr-o răspândire constatată în societatea noastră, iar săvârșirea lor creează condiții prielnice pentru alte conduite infracționale (corupție, delapidări etc.).

Actualitatea de moment a infracțiunii de exces de putere sau depășire a situației de serviciu poate fi explicată prin mai multe aspecte. În primul rând, în activitatea de realizare a justiției penale, din cauza ambiguității semnelor estimative utilizate la descrierea conținutului constitutiv, apar numeroase probleme legate de încadrarea juridică a infracțiunii. Unele dintre aceste semne estimative au fost declarate neconstituționale de CC a Republicii Moldova, fapt care de *lege-lata* a influențat în mod considerabil sfera de aplicare a normei incriminatorii de la art. 328 C.pen. al RM. În cel de al doilea rând, la baza formulării art. 328 C.pen. al RM a stat modelul sovietic incriminatoriu ce era statuat la art. 185 C.pen. al RSSM din 1961,

model care în condițiile actuale de evoluție a normativității penale poate fi considerat ca fiind unul perimat și necorespunzător valorilor democratice. Prin urmare, se impune o reajustare a semnelor de conținut prescrise de art. 328 C.pen. al RM, astfel încât normă să fie adaptată la exigențele principiului legalității incriminării din perspectiva respectării cerințelor de calitate ale normelor penale.

Cu referire la nivelul de cercetare al infracțiunii incriminate la art. 328 C.pen. al RM ținem să menționăm că în pofida multiplelor probleme teoretico-practice pe care le suscită, doctrina penală națională este destul de deficitară în materia abordării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu.

Printre autorii consacrați din domeniul științelor penale care s-au preocupat predilect de infracțiunea de *exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu*, se enumeră: A. Borodac, V. Cușnir, S. Brînză, V. Stati, R. Cojocar, R. Popov, S. Copețchii, L. Lupașco, I. Țurcan, A. Popenco, Iu. Leahin, N. Pascaru etc. (Republica Moldova); V. Dongoroz, S. Kahane, I., Oancea I., T. Vasiu, D. Pavel., G. Antoniu, S. Bogdan, D.A. Șerban, Zlati G. etc. (România); B. Zdravomâslov, S. Smelova, A. Ilin, A. Snejco, K. Grekov, B. Zdravomâslov, A. I. Asnis, A. Galahova, V. Dineka, O. Plehova, V. Burov, V. Goncharov (Federația Rusă) etc.

Lucrările autorilor sus-menționați formează fundamentul teoretico-științific al prezentei cercetări, fundament ce constituie un element dogmatic necesar pentru studii de anvergură cum ar fi tezele de doctorat. Pe de o parte, această teză de doctorat vine să suplینească cercetările realizate anterior în materia excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu, iar, pe de altă parte, să rezolve unele probleme juridico-penale de formulare și de aplicarea a normei în spiritul principiului legalității penale. În cadrul lucrării urmează a mai fi dezvoltate noile tendințe evolutive ale doctrinei penale în materia infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu.

Printre problemele stringente pe care le implică cunoașterea infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu se înscriu: dozarea criteriilor de calitate a semnelor constitutive ale infracțiunii incriminate la art. 328 C.pen. al RM, inclusiv a celor declarate neconstituționale de către CC a RM; soluționarea de perspectivă a regimului incriminator la modalității normative prevăzute la art. 328 alin. (1^a) C.pen. al RM, care în esență nu constituie o formă de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu; delimitarea excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu prin prisma semnelor obiective și subiective ale componentei de infracțiunii; remodelarea noțiunii legale a excesului de

putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu prin luarea în considerare a problemelor practice ce apar la aplicarea art. 328 C.pen. al RM etc.

Scopul prezentei teze de doctorat constă în efectuarea unei cercetări juridico-penale multiaspectuale ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, pentru fundamentarea unor soluții teoretico-practice viabile de rezolvare a problemelor cu care se confruntă instanțele de judecată la aplicarea art. 328 C.pen. al RM. În același tablou de idei, s-a urmărit conceperea unor propuneri de perfecționare a calității cadrului normativ, în corespundere cu rigorile statuate în art. 7 din CEDO.

Întru realizarea scopului propus au fost trasate mai multe **obiective**, printre care menționăm:

- examinarea materialelor științifice din doctrina penală străină și cea națională publicate la tema tezei de doctorat pentru stabilirea gradului de cercetare și deducerea problemelor predilecte de cercetare;

- analizarea retrospectivei istorice de incriminare a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu întru identificarea sursei care a stat la baza modelului incriminator autohton;

- analiza comparativă a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu pentru valorificarea funcției normative a dreptului comparat prin preluarea experiențelor pozitive;

- caracterizarea semnelor conținutului constitutiv al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu prin prisma doctrinei de specialitate și a elementelor de practică judiciară;

- abordarea aspectelor delimitative ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu de infracțiuni omogene, mai cu seamă de formele speciale ale acesteia;

- formularea unor propuneri de *lege ferenda* pentru ridicarea gradului de calitate a normei incriminatorii de la art. 328 C.pen. al RM în corespundere cu principiul legalității incriminării;

- fundamentarea unor recomandări de practică judiciară în vederea soluționării problemelor de încadrare juridică a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în strictă consonanță cu principiul legalității incriminării.

Obiectul de studiu al acestei cercetării îl formează un cumul de probleme cu caracter juridico-penal referitoare la infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, prin nuanțarea și examinarea critică teoretico-practică a semnelor obiective și subiective ce-i formează conținutul constitutiv și formularea pe această bază a unor propuneri de *lege-ferenda* de perfecționare a cadrului normativ.

Ipoteza de cercetare. Cunoașterea științifică progresivă a

infrațiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu va permite dezvoltarea următoarelor ipoteze:

- aplicarea răspunderii penale pentru depășirea atribuțiilor de serviciu în strictă consonanță cu principiul legalității, în baza unor semne constitutive corespunzătoare criteriilor de calitate ale legii penale prin luarea în considerație a standardelor CtEDO ce derivă din prevederile art. 7 a Convenției europene;

- descrierea faptei de depășire a atribuțiilor de serviciu la art. 328 C.pen. al RM în consonanță cu exigențele Comisiei de la Veneția, astfel încât să fie evitat arbitrariul aplicării legii penale în privința persoanelor publice.

Metodologia cercetării științifice. Întru realizarea cercetării juridico-penale au fost utilizate mai multe metode teoretico-practice de cunoaștere a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu. Printre metodele de cercetare științifică ce au fost utilizate predilect menționăm: *metoda analizei istorice*, în bază căreia au fost analizat cursul istoric de evoluție a infrațiunii de exces de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu, fapt ce a oferit posibilitatea interpretării istorice a semnelor ce-i sunt aferente; *metoda analizei comparative*, prin studierea comparativă a legislațiilor penale ale diferitor state, inclusiv a celor din spațiul ex-sovietic, fapt ce a permis evidențierea diferitor modele de sancționare a infrațiunii studiate; *metoda analizei logice*, axată pe ideea utilizării raționamentelor logice, metodă ce a permis sintetizarea și examinarea, inclusiv critică a opiniilor din doctrina de specialitate; *studiul de caz sau studiul cazuistic*, prin examinarea unor situațiilor faptice concrete de comitere a infrațiunii examinate, metodă care a permis evidențierea problemelor de aplicare practică a art. 328 C.pen. al RM; *metoda clasificării*: prin punerea în valoare a unor criterii în baza cărora au fost identificate diferite entități juridice aferente subiectului cercetat, etc.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute. Acest studiu reprezintă o cercetare științifică de anvergură, a cărei noutate științifică este materializată în mai multe rezultate științifice direcționate spre îmbunătățirea actului de justiție în materia infrațiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu și perfecționarea cadrului normativ-penal corespunzător cerințelor de predictibilitate și claritate, printre care menționăm:

1. La baza incriminării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu în legislația națională în vigoare a stat modelul incriminator sovietic, bazat în mare parte pe utilizarea semnelor constitutive estimative, fapt care a influențat esențial nivelul precar de calitate al normei statuate la art. 328 C.pen. al RM.

2. Studiul comparativ al legislațiilor penale au relevat trei modele

legislative fundamentale de incriminare a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu: modelul incriminării distincte, modelul incriminării mixte și modelul neincriminării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu.

3. Studiul practicii judiciare denotă tendința instanțelor de judecată de extindere neîntemeiată și arbitrară a sferei de incriminare a art. 328 C.pen. al RM, prin aplicarea normei incriminatorii la situații de comitere a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu prin forma inacțiunii.

4. Modalitatea normativă statuată la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM, doar parțial constituie o normă specială în raport cu excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu prevăzută la art. 328 alin. (1) C.pen. al RM și anume atunci când fapta este comisă prin *realizarea de controale neîntemeiate*. În cazul *refuzului neîntemeiat de eliberare a actului permisiv* fapta prevăzută la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM constituie o formă specială a abuzului de putere sau a abuzului de serviciu prevăzută la art. 327 C.pen. al RM.

5. A fost fundamentată necesitatea extinderii cercului de subiecți ai infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu prin includerea alături de persoana publică și persoana cu funcție de demnitate publică a persoanei publice străine și a funcționarilor internaționali.

6. Ambele variante normative ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu [art. 328 alin. (1) C.pen. al RM și la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM] pot fi comise prin intenție directă sau intenție indirectă.

7. De *lege-lata* motivul de comitere al infracțiunii nu condiționează variantele tipice ale infracțiunii de exces de putere sau depășire atribuțiilor de serviciu prevăzute la art. 328 alin. (1) și alin. (1¹) C.pen. al RM, însă studiul practicii judiciare relevă că în 100% de cazuri de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu sunt comise pe substrat motivațional material sau personal.

8. De *lege-ferenda* se propune integrarea în conținutul constitutiv de bază al infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu a „interesului material” și a „interesului personal” ca semne alternative care ar condiționa existența infracțiunii.

9. Formularea art. 328 C.pen. al RM într-o nouă redacție, după cum urmează:

Articolul 328. Depășirea atribuțiilor de serviciu

(1) Săvârșirea de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină a unor acțiuni care intră în competența unei alte persoane publice ori a unei persoane publice străine sau care pot fi efectuate doar de către un organ colegial, precum și a unor acțiuni care pot fi săvârșite doar

în prezența unor circumstanțe prevăzute de lege sau care nu pot fi săvârșite nici într-o împrejurare dacă aceste acțiuni au fost urmate de încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei sau dacă au fost săvârșite din interes material sau interes personal cu cauzarea de daune în proporții ce depășesc 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni:

a) soldate cu cauzarea de daune în proporții mari;

b) săvârșite prin aplicarea sau amenințarea aplicării armei;

b¹) săvârșite din motive de prejudecată

se pedepesc cu închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2):

b) săvârșite de o persoană cu funcție de demnitate publică sau de un funcționar străin;

c) săvârșite în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale;

d) soldate cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari,

se pedepesc cu închisoare de la 6 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.

Problema științifică soluționată constă în fundamentarea științifico-exegețică a semnelor constitutive ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, cu impact societal de eficientizare a practicii judiciare în materie, inclusiv în dezvoltarea progresivă a principiului legalității penale la aplicarea art. 328 C.pen. al Republicii Moldova. De *lege-ferenda*, a fost fundamentat un nou model legislativ al art. 328 C.pen., corespunzător exigențelor constituționale de calitate ale normelor penale bazat pe abolirea semnelor estimative în favoarea celor descriptive.

Importanța teoretică a prezentei teze de doctorat consistă în tezele, opiniile și soluțiile fundamentate științific de către autor în baza unei documentări și examinări critice a doctrinei de specialitate naționale și străine în materia infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu. Relevanța doctrinară a tezei mai este determinată de numeroase controverse pe care le semnalează subiec-

tul supus analizei, dar care în doctrina de specialitate autohtonă au fost într-o anumită măsură neglijate. Buna implementare a rezultatelor științifice este susceptibilă, pe de o parte, de a ridica nivelul de calitate a legii penale la standardele democratice europene, iar, pe de altă parte, de a doza principiul legalității la realizarea justiției penale. Latura teoretică a lucrării este bazată și pe un arsenal variat al legislațiilor penale ale altor state supuse cercetării comparative, cum ar fi: Ucraina, România, Polonia, Bulgaria, Regatul Danemarcei, Elveția, Spania, Germania, SUA, Lituania, Estonia, Letonia, Federația Rusă, Republica Kazahstan, Australia, Japonia, China, Republica Uzbekistan, Republica Belarusă etc.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă în: 1) eficientizarea activității organelor de resort la interpretarea și aplicarea normei incriminatorii statuate la art. 328 C.pen. al Republicii Moldova; 2) oferirea argumentativă de sugestii legislative privind perfecționarea textului de lege la noile rigori și realități juridice; 3) dezvoltarea de viitor a concepțiilor privind interpretarea prevederilor dedicate incriminării infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu; 4) utilizarea tezelor, constatărilor, concluziilor și recomandărilor înaintate spre susținere în procesul didactic de predare-învățare la diferite niveluri (ciclul I, II și III), inclusiv în activitatea de formare continuă a specialiștilor în domeniul jurisprudenței.

Aprobarea rezultatelor. Rezultatele investigației au fost puse în discuție în cadrul următoarelor întruniri științifice: Conferința științifică-practică internațională din 26 iunie 2018 – *Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere*; Conferința științifico-practică internațională din 04 decembrie 2020 – *Pregătirea profesională a cadrelor pentru subdiviziunile MAI și alte organe de drept*; Conferința științifică interuniversitară cu participare internațională *Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective* ediția a v-a din 18 mai 2023.

Publicațiile la tema tezei. La tema tezei de doctorat au fost publicate 9 articole științifice.

Volumul și structura lucrării. Teza de doctorat este constituită din adnotări (în limba română, rusă și engleză), lista abrevierilor utilizate în teză, introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, declarația privind asumarea răspunderii, CV-ul autorului. În ansamblu, lucrarea numără 188 pagini de text de bază, iar în lista bibliografică sunt incluse 256 de titluri.

Cuvinte-cheie: infracțiune, răspundere penală, pedeapsă penală, exces de putere, abuz de putere, depășirea atribuțiilor de serviciu, abuz în serviciu, persoană publică, persoană cu funcție de demnitate publică, etc.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea tezei pune în evidență actualitatea și importanța problemei abordate, scopul și obiectivele tezei de doctorat, noutatea științifică a rezultatelor obținute, problema științifică importantă soluționată, valoarea teoretică și semnificația aplicativă a lucrării de doctorat, aprobarea rezultatelor științifice și sumarul compartimentelor tezei de doctorat.

Capitolul 1, ***Analiza materialelor științifice în materia infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu***, conține 3 paragrafe, în cadrul cărora sunt examinate materialele științifice dedicate infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.

Paragraful 1.2 ***Materiale referitoare la infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu publicate în Republica Moldova***.

Printre puținele studii din doctrina de specialitate națională dedicate abordării infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu se înscrie articolul științific cu titlul *Observații critice asupra încadrării acțiunilor executorului judecătoresc conform art.328 C.pen. al RM (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu)* elaborat de către S. Copețchii și L. Lupașco [10]. Autorii au pus în discuție probleme deosebit de relevante aferente infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu: delimitarea excesului de putere penal de cel contravențional; aplicarea abuzivă a normei incriminatorii de la art. 328 C.pen. al RM; problema calității normei, etc.

O altă lucrare dedicată domeniului o constituie studiul științific cu titlul *Varianta atipică a excesului de putere, prevăzută de legea penală a Republicii Moldova* [17] elaborat de către V. Stati. Acest studiu, pe care îl considerăm deosebit de relevant pentru abordarea incriminării statuate la art. 328 C.pen. al RM, a fost elaborat în legătură cu varianta normativă a excesului de putere prevăzută de art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM, care a fost operată în legislația penală națională prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 pentru modificarea unor acte legislative. Autorul ajunge la concluzii bine fundamentate, printre care menționăm: „.... o simplă analiză denotă că alineatul (1¹) nu s-a integrat decât formal în structura art. 328 C.pen. al RM. Alineatele (1), (2) și (3) art. 328 C.pen. al RM nu au nici o legătură cu alin. (1¹) din acest articol. În afară de aceasta, s-a deviat de la concepția promovată în C.contr. al RM [...], în cadrul căruia există două articole distincte: art. 313 „Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu” și art. 313³ „Excesul de putere privind actele permise”. Concluzia este că alineatul (1¹) a ajuns dintr-un hazard să facă parte din art. 328 C.pen. al RM. Această stare de lucruri demonstrează încă o dată lipsa de consecvență a legiuitorului autohton, care continuă să promove-

ze politica penală într-o manieră obscură, diletantistă și antiștiințifică” [17]. Fără îndoială că acest studiu constituie o deschidere în câmpul discuțiilor științifice deosebit de relevante în abordarea problematicii infracțiunii statuate la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM.

În „Manual de drept penal. Partea specială” [2], autorul A. Borodac descrie conținutul juridic al infracțiunii de exces de putere sau depășire atribuțiilor de serviciu, identificând următoarele „forme tipice” de depășire vădită a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege: acțiunile care intră numai în competența persoanei cu funcție de răspundere ierarhic superioare (spre exemplu, șeful cancelariei ia decizii în locul conducătorului instituției); acțiunile care pot fi comise numai în mod colegial (de exemplu, directorul unei asociații adoptă de sine stătător o hotărâre într-o problemă ce ține numai de competența consiliului directorilor); acțiunile, care puteau fi comise de această persoană numai în prezența anumitor condiții, care de fapt lipseau (de exemplu, aplicarea armei după reținerea infractorului); acțiunile care țin numai de competența persoanelor cu funcție de răspundere dintr-o altă instituție; acțiunile care nu pot fi săvârșite de nici o persoană cu funcție de răspundere (de exemplu, „educarea” subalternilor.

Prof. univ. V. Cușnir, în calitate de coautor al lucrării „Cod penal al Republicii Moldova, Comentariu” a abordat din punct de vedere interpretativ infracțiunile incriminate la Capitolul XV din Partea specială a C.pen. al RM, care în prezent se numesc „Infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică”. Referindu-se în mod special la infracțiunea de exces de putere autorul punctează: „Legea nu indică în mod expres care ar fi cazurile de depășire în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor persoanei cu funcție de răspundere – autor al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, or, acestea fac parte, de regulă, din cercul atribuțiilor altor persoane cu funcție de răspundere (din cadrul unei alte subdiviziuni, organ, instituție etc.) sau a organului ierarhic superior, sau cele care pot fi săvârșite numai în condiții, circumstanțe prevăzute de lege sau de alte acte normative, sau cele care pot fi realizate doar prin luarea unei decizii, hotărâri colegiale, sau cel interzise, indiferent de circumstanțe și împrejurări etc.” [11].

O contribuție deosebit de valoroasă la dezvoltarea domeniului de drept penal o au și continuă să o aibă autorii autohtoni S. Brînză și V. Stati. În lucrarea, „Tratat de drept penal. Partea specială” [5], autorii relevă mai multe concluzii referitoare la infracțiunea prevăzută de art.328 C.pen. al RM.

Un aspect cu semnificație practică asupra căruia se pronunță autorii ține de elementul material al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu. Pe bună dreptate, autorii sus-menționați

conchid că infracțiunea prevăzută la art. 328 C.pen. al RM poate fi comisă doar pe calea acțiunii: „Forma pasivă a depășirii limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege contravine înseși sensului conceptului de depășire, concept desemnând o mișcare, o activitate, o folosire a forțelor proprii într-un anumit domeniu, o participare activă la ceva. Nu este posibil a depăși limitele drepturilor și intereselor acordate prin lege, fără a acționa în vreun fel” [5].

Sub aspectul urmărilor prejudiciabile, care reprezintă unul dintre cel mai „sensibile” și „contradictorii” semne ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu, autorii S. Brînză și V. Stati menționează „...prin daune în proporții considerabile cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice se înțelege: vătămarea ușoară sau medie a integrității corporale sau a sănătății; leziunile corporale care nu implică un prejudiciu pentru sănătate; daunele materiale care nu ating proporțiile mari” [5].

În rezultatul analizei materialelor științifice publicate la tema tezei de doctorat în doctrina de specialitate națională, putem concluziona că nivelul de abordare a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu este unul deficitar. În contextul transformărilor de drept pe care le parcurge R. Moldova, mai ales pe segmentul dezvoltării calității cadrului normativ-penal, se impune o reevaluare a conținutului constitutiv al infracțiunii analizate în vederea argumentării unor propuneri de *lege ferenda* care ar ține pas noilor curente de gândire juridică și politici promovate la nivel penal.

În paragraful 1.2 *Materiale științifice referitoare la infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu publicate în străinătate*, a fost prioritar examinată doctrina penală românească de referință. Este de menționat, că în C.pen. al României din 1968 nu era statuată răspunderea penală pentru o infracțiune similară excesului de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, iar în doctrina de specialitate depășirea atribuțiilor de serviciu era interpretată ca modalitate faptică de comitere a abuzului în serviciu.

Asemenea interpretări le găsim în distinsa lucrare a autorilor V. Dongoroz, S. Kahane, I. Oancea, *Explicații teoretice ale Codului penal român, Vol. IV, Partea specială din 1971* [12]. Astfel, expresia „îndeplinește actul în mod defectuos” prin care legiuitorul român desemna abuzul în serviciu activ semnifică „...îndeplinirea făcută altfel decât se cuvenea și fie efectuată. Defectuoșitatea în îndeplinire poate privi conținutul, forma sau întinderea îndeplinirii, momentul efectuării, condiții de efectuare etc.”. Se mai arată că expresia îndeplinește un act în mod defectuos este

o expresie sintetică care mai includea – „...violarea obligațiilor impuse prin dispoziții legale, depășirea atribuțiilor de serviciu, folosirea abuzivă a atribuțiilor de serviciu...” [12].

Într-o altă lucrare de renume din spațiul românesc este a autorilor T. VasIU, D. Pavel, G. AntonIU, *Codul penal comentat și adnotat, Partea specială, Vol. II din 1977* [18], în care sunt definite infracțiunile de serviciu ca fiind „cele pe care făptuitorul le săvârșește în cadrul activității ce o desfășoară pentru îndeplinirea îndatoririlor sale de serviciu; acțiunea sau inacțiunea prin care ele sunt săvârșite și se integrează inerent acestei activități”.

În lucrarea *Noul Cod penal, Partea specială, analize, explicații, comentarii* elaborată de către autorii S. Bogdan, D. A. Șerban și G. Zlati, este abordată infracțiunea de *uzurpare a funcției* incriminată la art. 300 C.pen. al României, infracțiune ce constituie corespondentul din legislația penală a RM de la art. 328 C.pen. al RM. La caracterizarea laturii obiective a infracțiunii autorii menționează: „În ceea ce privește actul de executare, respectiv îndeplinirea unui act ce nu intră în atribuțiile funcționarului public, credem că textul de lege se referă la îndeplinirea oricărei atribuțiuni de serviciu apte să producă efecte juridice raportat la o anumită persoană, dat fiind faptul că tipicitatea textului de lege este condiționată și de producerea unei urmări” [1].

Un al studiu relevant pentru prezenta lucrare, deși nu se referă în modul cel mai direct la infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, îl constituie articolul științific cu titlul *Abuzul în serviciu în reglementarea altor state* elaborat de către M. Ghica [13]. Printre concluziile autorului pot fi menționate „niciunul dintre sistemele de drept care reglementează abuzul în serviciu nu au impus în forma de bază sau în formele agravate ca cerință a laturii obiective un anumit prag valoric minim al pagubei. Există anumite state (Elveția, Federația Rusă, Croația și Suedia) care au atașat anumite condiții de ordin calitativ și cantitativ rezultatului cerut de norma de incriminare, cum ar fi „pagube semnificative”, „încălcare semnificativă a drepturilor și intereselor legitime”, „pagubă considerabilă”, „foloase necuvenite însemnate”, dar terminologia utilizată prezintă un anumit grad de imprevizibilitate” [13].

Autoarea S.V. Smelova în autoreferatul tezei de doctor, *Уголовная ответственность за превышение должностных полномочий* [20], prin aplicarea metodei istorice, a cercetat evoluția incriminării excesului de putere, din care rezultă o abordare constantă a legiuitorului rus în incriminarea și sancționarea acestia separat de abuzul de putere.

O lucrare deosebit de valoroasă o constituie teza de doctorat cu

titlul *Depășirea atribuțiilor de serviciu (art. 286 C.pen. al FR): noțiune, formele, probleme de tehnică legislativă și diferențierea răspunderii* elaborată de către A. A. Ilin [19]. Printre problemele de maximă importanță ce au fost tratate de către autor pot fi menționate: noțiunea și elementele de bază ale tehnicii legislative de incriminare a depășirii atribuțiilor de serviciu; mijloace de diferențiere a răspunderii penale pentru depășirea atribuțiilor de serviciu; formele depășirii atribuțiilor de serviciu și delimitarea de infracțiuni omogene; analiza elementelor și semnelor constitutive etc. [19]. A fost examinată și teza de doctorat elaborată de către A.S. Snejco [21] cu titlul *Превышение должностных полномочий: законодательные и правоприменительные аспекты (по материалам судебной практики Краснодарского края)*. Autorul conchide că în practica judiciară problemele aplicării normei referitoare la excesul de putere sunt cel mai frecvent legate de interpretarea semnelor estimative ale infracțiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu.

Cu referire la examinarea doctrinei de specialitate din Federația Rusă, au fost supuse abordării și alte lucrări/studii/publicații ale autorilor ruși, după cum urmează: B. Zdravomâslov, S.P. Slav, K. Grekov, B. Zdravomâslov, A. I. Asnis, A. Galahova, V. Dineka, O. Plehova, V. Burov, V. Goncarov, etc.

Capitolul 2, ***Reglementări penale privind excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu***, conține 3 paragrafe în cadrul cărora este analizată retrospectiva incriminării excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova și sunt elucidate principalele reglementări penale din diferite state cu referire la incriminarea infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.

În paragraful 2.1 *Retrospectiva incriminării excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova*, a fost luată în considerație conjunctura istorică și geopolitică în cadrul căreia a apărut și s-a afirmat Republica Moldova ca stat independent și suveran. În aceste condiții evoluția incriminării infracțiunii ce face obiect de studiu al prezentei disertații a fost urmărită prin prisma a trei legislații penale: legislația penală românească de referință, mai precis a Regatului Român, legislația penală a Imperiului Rus și legislația penală a URSS-ului.

Aplicând metoda istorică de cercetare s-a concluzionat că la baza incriminării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu în legislația națională în vigoare a stat modelul incriminatoriu ce era consacrat în C.pen. al RSSM din 1961. Norma incriminatorie, cu unele remanieri adaptate la realitățile timpului, a fost preluată integral din vechea legislație penală, cu toate particularitățile de conținut ce-i erau afe-

rente. Această abordare legislativă a influențat esențial asupra gradului de calitate a normei incriminatorii statuate la art. 328 C.pen. al RM și al eficienței aplicării în practica judiciară.

Din momentul punerii în vigoare a legislației penale naționale art. 328 C.pen. al RM a suportat mai multe amendamente legislative, unele dintre ele fiind datorate evoluției firești, iar altele, deficiențelor pe care le prezenta la momentul adoptării ei. Cel puțin două dintre semnele componente ale excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu au fost declarate neconstituționale, fapt ce creează impedimente serioase la aplicarea normei și înfăptuirea actului de justiție. Prin urmare, pentru asigurarea legalității aplicării legii penale se face absolut necesară o evaluare și reajustare a cadrului normativ dedicat incriminării excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu.

În contextul studiului comparat realizat în paragraful 2.2 *Retrospectiva incriminării excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova*, reieșind din marile familii de drept existente pe mapamond, am divizat legislațiile penale în două mari categorii: legislații penale ce aparțin familiei romano-germane și familiei anglo-saxone. La rândul ei familia romano-germană, care este reprezentată de dreptul continental, a fost divizată în *mod convențional* în legislații penale din statele din spațiul ex-sovietic și legislații penale ale statelor UE.

Concluzionând, studiul legislațiilor penale ale statelor europene, a statelor din sistemul anglo-saxon și a statelor ce aparțin altor familii de drept au relevat trei modele incriminatorii: modelul incriminării distincte a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu; modelul incriminării mixte a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu de rând cu abuzul de putere sau abuzul în serviciu; modelul neincriminării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu. În acest ultim caz, în legislațiile penale de referință sunt incriminate forme speciale ale depășirii competenței de către funcționar.

Din punct de vedere al tehnicii legislative și al regimului sancționar legislațiile penale ale statelor ce provin din spațiul ex-sovietic abordează un model incriminator similar după formă și conținut a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu. Pe de parte, se utilizează o terminologie asemănătoare în denumirea marginală a normei incriminatorii și la descrierea conținutului constitutiv al infracțiunii. Pe de altă parte, se atestă o similitudine vădită în abordarea legislativă a locului de incriminare și al ariei incriminatorii aferente excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu. În același timp, majoritatea legislațiilor penale menționate *supra* utilizează la descrie-

rea urmărilor prejudiciabile semnul estimativ „considerabil”, înțelesul căruia se dezvăluie parțial de către legiuitori.

Capitolul 3, ***Elemente obiective ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu***, este compus din 4 paragrafe, fiind destinat investigării semnelor de factură obiectivă a componenței descrise în limitele incriminatorii la art.328 din C. pen. al RM, precum și delimitării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu de alte infracțiuni după semnele laturii obiective.

În paragraful 3.1 *Obiectul juridic, obiectul material și victima infracțiunii* s-a concluzionat, că obiectul juridic generic al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu îl formează totalitatea relațiilor sociale din sfera publică, a căror existență și desfășurare normală este condiționată de respectarea legalității în realizarea competențelor funcționale de către persoanele publice.

Au fost evidențiate următoarele trăsături care nuanțează natura relațiilor sociale ce formează obiectul juridic generic al excesului de putere sau depășirii situației de serviciu: sunt relațiile sociale de interes public; relațiile sociale se desfășoară în baza principiului legalității, potrivit căreia exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară obiectivelor pentru care au fost reglementate; relațiile sociale sunt condiționate de corectitudinea și probitatea de care trebuie să dea dovadă persoanele publice în exercitarea funcțiilor de serviciu; faptele penale prin care sunt vătămate sau periclitare relațiile sociale de interes public sunt săvârșite în legătură cu exercitarea de către persoana publică a atribuțiilor funcționale.

Obiectul juridic special principal al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în varianta tipică prevăzută la art. 328 alin. (1) C.pen. al RM îl formează relațiile sociale de interes public a căror existență și normală funcționare sunt condiționate de respectarea diviziunii exercitării competențelor funcționale, prin neadmiterea exercitării unor acțiuni care ar excede sfera de competență a persoanelor publice, fără de care funcționarea conformă a autorităților publice, inclusiv a celor autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public nu poate fi concepută. Obiectul juridic special secundar al excesului de putere prevăzut de art. 328 alin. (1) C.pen. al RM îl formează relațiile sociale a căror existență și normală desfășurare sunt condiționate de protejarea drepturilor patrimoniale, a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, precum și interesele legitime ale persoanelor juridice.

În varianta normativă specială prevăzută la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM. obiectul juridic special al infracțiunii îl formează relațiile

sociale de interes public a cărora existență și normală funcționare sunt condiționate de respectarea de către persoanele publice a legislației din domeniul activității de întreprinzător care pot fi grav afectate prin restrângerea dreptului de desfășurare a activității de întreprinzător, inclusiv prin desfășurarea neîntemeiată a unor controale de către autorități. Obiectul juridic special secundar al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu săvârșită în varianta normativă descrisă la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM îl formează relațiile sociale a căror existență și normală desfășurare sunt condiționate de protejarea patrimoniului persoanelor fizice sau juridice.

Obiectul material nu constituie un semn obligatoriu al infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu, ci unul facultativ, fiind prezent doar în cazul săvârșirii infracțiunii prin modalități faptice care implică o interacțiune directă sau indirectă a făptuitorului cu entități materiale. De regulă, obiectul material se poate prezenta sub forma corpului fizic al persoanei sau a bunurilor materiale și este prezent doar în cazul modalităților normative tipice prevăzute la art. 328 alin. (1) C.pen. al RM.

În paragraful 3.2 *Latura obiectivă a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu* s-a argumentat, că excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu prevăzut de art. 328 alin. (1) C.pen. al RM este o infracțiune comisivă, adică poate fi săvârșită doar prin acțiuni de încălcare a dispozițiilor prohibitive ale legii penale.

Drepturile și atribuțiile care intră în sfera de competență a persoanelor publice sau cu funcție de demnitate publică sunt stabilite atât de legi, cât și de alte acte normative subordonate legii, precum ar fi din actele emise de Guvern sau de autoritățile administrației publice centrale și locale. O asemenea interpretare a sintagmei „...acordate prin lege...” utilizată la descrierea elementului material al infracțiunii incriminate la art. 328 C.pen. al RM nu contravine principiului legalității incriminării (art. 7 CEDO, art. 22 Constituția RM și 3 din C.pen. al RM) și nici dreptului persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle înscris în art. 23 din Constituția RM.

Din interpretarea logică a art. 328 C.pen. al RM reiese că prin intermediul termenului „vădit” legiuitorul a dorit să descrie manifestarea obiectivă a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu. La încadrarea juridică a infracțiunii atitudinea psihică a făptuitorului urmează a fi stabilită față de toate semnele laturii obiective a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, inclusiv față de semnul „depășirii vădite” a drepturilor și atribuțiilor conferite prin lege.

De *lege-lata*, la încadrarea juridică a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu se va considera că persoana publică comite „...ac-

țiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege...” atunci când săvârșește: acțiuni care intră în competența unei alte persoane publice; acțiuni care pot fi săvârșite doar de către un organ colegial; acțiuni care pot fi săvârșite doar în prezența unor circumstanțe prevăzute de lege; acțiuni care nu pot fi săvârșite nici într-o împrejurare.

Partea textului de lege al art. 328 alin. (1) C.pen. în care sunt descrise urmările prejudiciabile a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu urmează să fie reformulată din „...dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice...” în „... dacă aceste acțiuni au fost urmate de încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei sau dacă au fost săvârșite din interes material sau interes personal cu cauzarea de daune în proporții ce depășesc 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei ...”.

Modalitatea normativă statuată la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM, doar parțial constituie o normă specială față de excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu prevăzută la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM și anume atunci când fapta este comisă prin *realizarea de controale neîntemeiate*. În cazul *refuzului neîntemeiat de eliberare a actului permisiv* fapta prevăzută la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM constituie o formă specială a abuzului de putere sau a abuzului de serviciu prevăzută la art. 327 C.pen. al RM.

Urmările prejudiciabile aferente modalității normative stipulate la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM pot fi clasificate în: a) *urmare prejudiciabilă imediată*, care constă în restrângerea dreptului de desfășurare a activității de întreprinzător; b) *urmarea prejudiciabilă derivată*, adică urmarea prejudiciabilă care rezultă din urmarea prejudiciabilă imediată și care constă în daune aduse drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, în valoare de cel puțin 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În cazul agravantei de la art. 328 alin. (2) lit. b) C.pen. – „aplicarea armei” asimilarea termenului de „aplicare” cu cel de „amenințare” ar duce, pe de o parte, la o interpretare extensivă a legii penale fapt ce atrage după sine o încălcare gravă a principiului legalității incriminării statuat la art. 3 alin. (2) C.pen. al RM, iar, pe de altă parte, la o aplicare neuniformă a legii penale prin atribuirea unor semnificații diferite unui și aceluiași termen utilizat de legiuitor la descrierea infracțiunilor. Din acest raționament, propunem reformularea agravantei din „de aplicarea armei” în „aplicarea sau amenințarea cu aplicarea armei”.

De *lege-ferenda* s-a propus reformularea agravantei de la art. 328 alin. (3) lit. d) „soldate cu urmări grave” în „soldate cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari”. Pentru o individualizare legală și judiciară corespunzătoare principiului echității sociale, o asemenea intervenție legislativă necesită suplینirea art. 328 alin. (2) C.pen. cu lit. a) prin prevederea agravantei „soldate cu cauzarea de daune în proporții mari”.

În paragraful 3.3 *Delimitarea excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu de alte infracțiuni după semnele laturii obiective*, în prim plan au fost abordate aspectele delimitative dintre excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu (art. 327 C.pen.) de infracțiunea de abuz de putere și abuzul în serviciu (art. 328 C.pen.), iar ca rezultat, s-a conturat o similitudine pe verticală a conținutului obiectului juridic special principal al infracțiunilor supuse examinării, fiind reprezentate de relațiile sociale de interes public. Deosebirea însă dintre obiectele juridice speciale ale infracțiunilor incriminate la art. 327 și art. 328 C.pen. alin. (1) al RM poate fi făcută pe orizontală în funcție de natura socială a relațiilor de interes public. Astfel, la infracțiunea de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu „relațiile sociale de interes public sunt condiționate de respectarea diviziunii exercitării competențelor funcționale de către persoanele publice sau de către persoanele cu funcție de demnitate publică”, pe când la infracțiunea de abuz de putere sau abuz în serviciu „relațiile sociale de interes public sunt condiționate de corectitudinea realizării de către subiect a competențelor funcționale, care trebuie să fie realizate în interes public sau de serviciu”.

Concursul de infracțiuni între art. 327 și art. 328 C.pen. al RM poate fi doar real, în condițiile prevăzute de art. 33 alin. (3), adică săvârșirea prin acțiuni diferite a abuzului de putere sau abuzului în serviciu și a excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu.

În context, a mai fost abordată problema delimitării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu de formele speciale prevăzute de legea penală ca cazuri particulare în care are loc arbitrariul prin depășirea competențelor funcționale de către persoanele publice: tratamentul inuman sau degradant [art. 166¹ alin. (1) C.pen.]; tortura [art. 166¹ alin. (3) C.pen.]; tragerea cu bună știință la răspundere penală a unei persoane nevinovate [art. 306 C.pen.], pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii [art. 307 C.pen.]; reținerea ilegală [art. 308 alin. (1) C.pen.]; arestarea ilegală [art. 308 alin. (1) C.pen.]; constrângerea de a face declarații [art. 309 C.pen.]; falsificarea probelor în procesul penal de către persoana care efectuează urmărirea penală, procuror sau de către apărătorul admis în procesul penal [alin. (2) art. 310 C.pen.].

Un prim semn, prin prisma căruia poate fi făcută delimitarea dintre infracțiunea statuată la art. 328 C.pen. și formele speciale *supra* îl constituie conținutul obiectului juridic al infracțiunii. Obiectul juridic al unei fapte penale „...redă natura juridică a infracțiunii și exprimă scopul apărării sociale pe care legiuitorul l-a urmărit prin incriminarea ei” [7]. Prin urmare, prin prisma cunoașterii obiectului juridic de atentare poate fi desprins „spiritul legii penale”, materializat de cele mai multe ori în necesitatea incriminării/dezincriminării unei fapte infracționale, poziționării unei incriminări într-un anumit cadru al legii penale etc.

Din perspectiva laturii obiective delimitarea dintre excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (art. 328 C.pen. al RM) și formele speciale particularizate *supra* se face prin prisma elementului material, reprezentat de actul criminal prin care persoana publică își depășește sfera de competență în contextul realizării atribuțiilor de serviciu. În normele speciale legiuitorul prin procedeul descriptiv concretizează conduita criminală prin care are loc comportamentul excesiv al subiectului: „...cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice...” – art. 166¹ alin. (1) C.pen.; „...orice faptă intenționată prin care se provoacă unei persoane o durere sau suferințe fizice sau psihice puternice ...” – art. 166¹ alin. (3) C.pen. etc.

Capitolul 4, ***Elemente subiective ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu***, este compus din 4 paragrafe, în care sunt abordate succesiv subiectul și latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.328 din C. pen. al RM, precum și problema delimitării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu de alte infracțiuni după semnele laturii subiective.

În cadrul parag. 4.1 cu titlul *Subiectul infracțiunii s-a concluzionat* că infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu este o infracțiune cu subiect calificat, la care în afară de vârsta răspunderii penale de 16 ani și responsabilitatea penală, subiectul infracțiunii trebuie să întrunească calitatea specială de persoană publică, prevăzută *ad litteram* în textul de lege al art. 328 alin. (1) C.pen. al RM. În cazul variantei normative prevăzute de art. 328 alin. (1¹) C. pen. al RM, subiectul infracțiunii este special, putând fi persoana fizică, responsabilă cu vârsta de 16 ani, care la momentul săvârșii infracțiunii are calitatea de persoană publică în cadrul unei autorități emitente a actelor permissive pentru persoane fizice sau juridice care desfășoară activitatea de întreprinzător.

La descrierea în cadrul art. 123 alin. (1¹) C.pen. al RM a categoriei de persoană publică „...angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane

juridice de drept public...” legiuitorul ar trebui să utilizeze două criterii definitorii cumulative: entitatea în care are loc exercitarea funcției publice și natura juridică a funcțiilor exercitate.

De *lege-ferenda*, propunem reformularea părții textului de lege de la art. 123 alin. (1¹) în „...angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public care exercită funcții administrative, organizatorico-economice sau alte funcții producătoare de efecte juridice...”.

A fost fundamentată necesitatea extinderii cercului de subiecți ai infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu prin includerea alături de persoana publică și persoana cu funcție de demnitate publică a persoanei publice străine și a funcționarilor internaționali.

O altă categorie a persoanei publice care a fost abordată în prezentul studiu, o formează persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public. Această noțiune nu este definită nici în legea penală, nici în alte acte normative de referință, însă există două interpretări explicative ale CSJ a RM. Spre exemplu, în HP CSJ *Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție*, unde sunt enumerate exemplificativ anumite categorii de persoane „*autorizate sau investite de stat să presteze, în numele acestuia, servicii publice*”, și anume „... auditorul; avocatul; executorul judecătoresc; expertul judiciar; interpretul și traducătorul antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați sau de executorii judecătorești; mediatorul; mandatarul autorizat etc.” [14].

Spre deosebire de subiectul excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu săvârșit în forma clasică consacrată la art. 328 alin. (1) C.pen., în cazul variantei normative de la art. 328 alin. (1¹) C.pen., subiectul infracțiunii poate fi doar persoană publică din cadrul autorităților emitente a actelor permissive pentru desfășurarea activității de întreprinzător de către persoane fizice sau juridice.

La art. 328 alin. (3) lit. b) C.pen. al RM este agravată răspunderea penală pentru săvârșirea infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu „*de către o persoană cu funcție de demnitate publică*” Luând în considerare reglementările *Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, considerăm că formula actuală a art. 123 alin. (3) C.pen. al RM este perimată, fapt pentru care propunem o reformulare mai concisă a normei corespunzătoare realităților juridice: „Prin persoană cu funcție de demnitate publică se înțelege per-

soana declarată astfel în baza legii, precum și persoana căreia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale”.

În paragr. 4.2 *Latura subiectivă a infracțiunii* s-a concluzionat că ambele variante normative ale excesului de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu [art. 328 alin. (1) C.pen. și la art. 328 alin. (1¹) C.pen.] pot fi comise prin intenție directă sau intenție indirectă. Studiul practicii judiciare a făcut posibilă constatarea potrivit căreia infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu se comite cel mai frecvent prin forma intenției directe.

Factorul intelectual, este unul identic și comun atât pentru varianta comiterii infracțiunii prevăzute la art. 328 C.pen. cu intenția directă, cât și pentru varianta comiterii cu intenție indirectă. În cazul excesului de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu săvârșit prin intenție directă făptuitorul își manifestă voința „de a dori” survenirea urmărilor prejudiciabile, iar în cazul intenției indirecte „de a admite în mod conștient” survenirea acestora.

De *lege-lata* motivul de comitere al infracțiunii nu condiționează variantele tipice ale infracțiunii de exces de putere sau depășire atribuțiilor de serviciu prevăzute la art. 328 alin. (1) și alin. (1¹) C.pen. al RM. Anumite categorii de motive sunt prevăzute ca forme agravante ale infracțiunii, fiind vorba de forma agravată prevăzută la art. 328 alin. (2) lit. b¹) C.pen. al RM, *excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu săvârșit din motive de prejudecată* și de forma agravată prevăzută la art. 328 alin. (2) lit. b¹) C.pen. al RM – *săvârșit în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale*.

Din totalul de cauze penale studiate în teza de doctorat (*circa 60*) pe marginea infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu s-a constatat că în 100% subiecții acționează întru satisfacerea interesului material sau personal.

De *lege ferenda*, se propune integrarea în conținutul constitutiv de bază al infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu a „interesului material” și a „interesului personal”, altăruri de urmarea prejudiciabilă ca semen alternative care ar condiționa existența infracțiunii. Pe de o parte, se va ajunge la dozarea calității semnelor descrise în norma incriminatoare de la art. 328 C.pen. al RM, fapt ce va înlesni buna înțelegere a câmpului incriminator al infracțiunii. Pe de altă parte, legiuitorul va trasa un prag de gravitate al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu ce derivă din realitățile timpului și tendințele practice de comitere a acesteia.

În cadrul paragrafului 4.3 *Delimitarea excesului de putere sau a*

depășirii atribuțiilor de serviciu de alte infracțiuni după semnele laturii subiective, a fost abordată problematica delimitării infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu prin prisma semnelor subiective ale conținutului constitutiv.

Infracțiunile suspuse comparării (art.327 și art. 328 C.pen. al RM) pot fi săvârșite atât prin forma intenției directe, cât și a celei indirecte. Delimitarea dintre aceste poate fi făcută prin prisma conținutului și consistenței factorilor psihici prin care are loc perceperea caracterului prejudiciabil al faptelor săvârșite. În cazul excesului de putere sau a depășirii situației de serviciu *persoana publică percepe caracterul prejudiciabil al acțiunii de depășire vădită a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege*, iar în cazul abuzului de putere sau a abuzului de serviciu – *percepe caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii de folosire a situației de serviciu*. În primul caz, caracterul prejudiciabil al infracțiunii este determinat de nerespectarea diviziunii exercitării competențelor funcționale, *prin neadmiterea exercitării unor acțiuni care ar excede sfera de competență a persoanelor publice*, iar în cel de al doilea – *de corectitudinea realizării atribuțiilor de serviciu, care trebuie să fie conforme interesului de serviciu și prin aceasta, interesului public*.

Un semn de factură subiectivă care delimitează infracțiunea de abuz de putere sau abuz în serviciu de infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu îl constituie interesul material sau interesul personal. Astfel, în cazul abuzului de putere legiuitorul recurge la o individualizare legală, sub aspectul înăspririi pedepsei penale pentru săvârșirea faptei în prezența unei asemenea împrejurări. În cazul infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, această împrejurare va fi luată în considerare în calitate de criteriu general al individualizării penale, criteriu care rezultă din prevederile art. 75 alin. (1) C.pen. al RM, potrivit căruia: „La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia” [6].

Din perspectiva laturii subiective, spre deosebire de excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, majoritatea formelor speciale se exprimă prin forma intenției directe. Acest lucru este determinat de configurarea laturii obiective a infracțiunilor incriminate la art.306, 307, 308, 309 și 310 C.pen. al RM, descrise prin prisma elementului material (faptei prejudicabile), pentru consumarea infracțiunii nefiind obligato-

rie survenirea urmărilor prejudiciabile. După cum se arată în doctrina de specialitate la infracțiunile cu o componentă formală „la infracțiunile formale și la infracțiunile formal-reduce, însăși săvârșirea acțiunii sau inacțiunii exprimă dorința făptuitorului de a produce starea de pericol pentru valorile și relațiile sociale protejate de legea penală” [8].

Unica excepție de la această regulă o formează infracțiunea de tratament inuman sau degradant prevăzută la art. 166¹ alin. (1) C.pen. al RM. Această infracțiune poate îmbrăca forma intenției directe și a celei indirecte. O asemenea abordare este recunoscută și în doctrina de specialitate [4]. Reieșind din natura juridică ce-i este aferentă, care pe de o parte rezidă din structurarea semnelor laturii obiective, structurare care corespunde unui conținut material de infracțiune, iar, pe de alte parte din neexistența unui scop specializat, infracțiunea de tratament inuman sau de degradant poate fi comisă atât cu intenției directă, cât și cu intenție indirectă.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În rezultatul elaborării prezentei teze de doctorat au fost obținute un cumul de **rezultate științifice**, printre care evidențiem: 1) relevarea procesului istorico-evolutiv și al influenței pe care acesta l-a avut asupra sediului incriminator al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu statuat la art. 328 C.pen. la RM [15]; 2) identificarea și clasificarea modelelor incriminatorii ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu în legislațiile penale ale diferitor state [16]; 3) descrierea semnelor obiective și subiective ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu prevăzute la art. 328 C.pen. al RM; 4) clarificarea criteriilor delimitative ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu de infracțiunile omogene; 5) relevarea naturii juridice a variantei atipice prevăzute la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM și argumentarea locului incriminator de perspectivă al acesteia; 6) fundamentarea necesității abolirii semnelor estimative ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor în favoarea semnelor descriptive [9]; 7) argumentarea de *lege-lata* a soluțiilor practice de încadrare juridică a infracțiunii prevăzute la art. 328 C.pen. al RM; 8) rezolvarea, de *lege-ferenda* a problemei calității normei incriminatorii de la art. 328 C.pen. al RM.

În calitate de finalități ale prezentului studiu, corelate cu obiective și scopurile menționate în introducerea lucrării, menționăm următoarele concluzii cu caracter general ce constituie contribuții perosanle ale autorului în domeniul suspens investigării:

1. La baza incriminării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu în legislația națională în vigoare a stat modelul incriminator sovietic, bazat în mare parte pe utilizarea semnelor constitutive estimative, fapt care a influențat esențial nivelul precar de calitate al normei statuate la art. 328 C.pen. al RM.

2. Studiul comparativ al legislațiilor penale au relevat trei modele legislative fundamentale de incriminare a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu: modelul incriminării distincte, modelul incriminării mixte și modelul neincriminării excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu.

3. Obiectul juridic special principal al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în varianta tipică prevăzută la art. 328 alin. (1) C.pen. al RM îl formează relațiile sociale de interes public a căror existență și normală funcționare sunt condiționate de *respectarea diviziunii exercitării competențelor funcționale, prin neadmiterea exercitării unor acțiuni care ar excede sfera de competență a persoanelor publice*, fără de care funcționarea conformă a autorităților publice, inclusiv a celor

autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public nu poate fi concepută.

4. Obiectul juridic special secundar al excesului de putere prevăzut de art. 328 alin. (1) C.pen. al RM îl formează relațiile sociale a căror existență și normală desfășurare sunt condiționate de protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, precum și a intereselor legitime ale persoanelor juridice.

5. Obiectul material nu constituie un semn obligatoriu al infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu, ci unul facultativ, fiind prezent doar în cazul săvârșirii infracțiunii prin modalități faptice care implică o interacțiune directă sau indirectă a făptuitorului cu entități materiale. De regulă, obiectul material se poate prezenta sub forma corpului fizic al persoanei sau a bunurilor materiale și este prezent doar în cazul modalității normative tipice prevăzute la art. 328 alin. (1) C.pen. al RM.

6. Victima infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu poate fi persoană fizică sau juridică căreia i se aduce o daună fizică, patrimonială sau morală prin săvârșirea acțiunii de excedare a atribuțiilor funcționale de către persoana publică sau persoana cu funcție de demnitate publică.

7. Studiul practicii judiciare denotă tendința instanțelor de judecată de extindere neîntemeiată și arbitrară a sferei de incriminare a art. 328 C.pen. al RM, prin aplicarea normei incriminatorii la situații de comitere a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu prin forma inacțiunii.

8. Modalitatea normativă statuată la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM, doar parțial constituie o normă specială în raport cu excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu prevăzută la art. 328 alin. (1) C.pen. al RM și anume atunci când fapta este comisă prin *realizarea de controale neîntemeiate*. În cazul *refuzului neîntemeiat de eliberare a actului permisiv* fapta prevăzută la art. 328 alin. (1¹) C.pen. al RM constituie o formă specială a abuzului de putere sau a abuzului de serviciu prevăzută la art. 327 C.pen. al RM.

9. Obiectul juridic generic și obiectul juridic special reprezentat de fascicule de relații sociale din anumite domenii, precum și actele de conduită particulare de excedare a puterii prin care sunt prejudiciate sau puse în pericol aceste relații sociale, reprezintă două elemente generalizatorii, constitutive în temeiul cărora legiuitorul instituie regimuri sancționatoare diferențiate pentru formele speciale ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu.

10. Infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de

serviciu este o infracțiune cu subiect calificat, la care în afară de vârsta răspunderii penale de 16 ani și responsabilitatea penală, subiectul infracțiunii trebuie să întrunească calitatea specială de „persoană publică” sau de „persoană cu funcție de demnitate publică”, prevăzută *ad litteram* în textul de lege al art. 238 alin. (1), respectiv de art. 328 alin. (3) lit. b) C.pen. al RM.

11. În cazul variantei normative prevăzute de art. 328 alin. (1¹) C. pen. al RM, subiectul infracțiunii este special, putând fi persoana fizică, responsabilă cu vârsta de 16 ani, care la momentul săvârșii infracțiunii are calitatea de persoană publică în cadrul unei autorități emitente a actelor permissive pentru persoane fizice sau juridice care desfășoară activitatea de întreprinzător.

12. A fost fundamentată necesitatea extinderii cercului de subiecți ai infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu prin includerea alături de persoana publică și persoana cu funcție de demnitate publică a persoanei publice străine și a funcționarilor internaționali [9].

13. Ambele variante normative ale excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu [art. 328 alin. (1) C.pen. și la art. 328 alin. (1¹) C.pen.] pot fi comise prin intenție directă sau intenție indirectă.

14. De *lege-lata* motivul de comitere al infracțiunii nu condiționează variantele tipice ale infracțiunii de exces de putere sau depășire atribuțiilor de serviciu prevăzute la art. 328 alin. (1) și alin. (1¹) C.pen. al RM, însă studiul practicii judiciare relevă că în 100% de cazuri de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu sunt comise pe substrat motivațional material sau personal.

Printre **problemele științifice soluționate** menționăm: fundamentarea științifico-exegetică a semnelor constitutive ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu cu impact societal de eficientizare a practicii judiciare în materie, inclusiv dezvoltarea progresivă a principiului legalității penale la aplicarea art. 328 C.pen. al Republicii Moldova. De *lege-ferenda*, a fost fundamentat un nou model legislativ al art. 328 C.pen., corespunzător exigențelor constituționale de calitate ale normelor penale, bazat pe abolirea semnelor estimative în favoarea celor descriptive.

Recomandări de practică judiciară:

1. Propunem completarea pct. 5 din HP CSJ a RM din 15.05.2017, după cum urmează: „La încadrarea infracțiunilor prevăzute la art. 327 și 328 C.pen. după regulile concursului real de infracțiuni, este obligatorie specificarea acțiunilor care formează acte de executare ale abuzului de putere sau abuzului de serviciu și, respectiv, a actelor de executare a ex-

cesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu”.

Propuneri de lege ferenda:

1. Formularea art. 328 C.pen. al R. Moldova într-o nouă redacție, după cum urmează:

Articolul 328. Depășirea atribuțiilor de serviciu

(1) Săvârșirea de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină a unor acțiuni care intră în competența unei alte persoane publice ori a unei persoane publice străine sau care pot fi efectuate doar de către un organ colegial, precum și a unor acțiuni care pot fi săvârșite doar în prezența unor circumstanțe prevăzute de lege sau care nu pot fi săvârșite nici într-o împrejurare dacă aceste acțiuni au fost urmate de încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei sau dacă au fost săvârșite din interes material sau interes personal cu cauzarea de daune în proporții ce depășesc 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni:

a) soldate cu cauzarea de daune în proporții mari;

b) săvârșite prin aplicarea sau amenințarea aplicării armei;

b¹) săvârșite din motive de prejudecată

se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2):

b) săvârșite de o persoană cu funcție de demnitate publică sau de un funcționar străin;

c) săvârșite în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale;

d) soldate cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.

2. Incriminarea într-o normă distinctă a modalității normative prevăzute de art. 328 alin. (1¹) C.pen. cu denumirea marginală de *abuz de serviciu sau depășirea atribuțiilor de serviciu în domeniul antreprenorialului*, după cum urmează:

Articolul 328¹. Abuzul în serviciu sau depășirea atribuțiilor

de serviciu în domeniul antreprenorialului

Refuzul neîntemeiat de eliberare a actului permisiv săvârșit de către o persoană publică sau desfășurarea neîntemeiată a unor controale, dacă aceasta a cauzat daune în valoare de cel puțin 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei,

se pedepsește cu amendă de la 1200 la 4000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 luni, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 până la 5 ani.

3. Modificarea art. 123 alin. (2) și alin. (3) C.pen., după cum urmează:

(2) Prin persoană publică se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public care exercită funcții administrative, organizatorico-economice sau alte funcții producătoare de efecte juridice.

(3) Prin persoană cu funcție de demnitate publică se înțelege persoana declarată astfel în baza legii, precum și persoana căreia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale.

Avantajele modificărilor legislative enumerate supra constau în: 1) dozarea cerințelor de calitate a legii penale în conformitate cu standardele care derivă din prevederile art. 7 al CEDO; 2) evitarea aplicării abuzive a legii penale în materia excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu; 3) implementarea standardelor Comisiei de la Veneția în ceea ce vizează incriminarea „excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu”.

Planul de cercetări pe viitor include următoarele direcții: 1) Analiza juridico-penală a infracțiunii de abuz de putere sau abuz în serviciu; 2) Investigarea problemelor legate de cercetarea criminalistică a infracțiunii de exces de putere sau depășire a situației de serviciu; 3) Cercetarea sub aspect criminologic a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu.

BIBLIOGRAFIE

1. Bogdan S., Șerban D. A., Zlati G., Noul Cod penal, Partea specială, analize, explicații, Vol. 2. Perspectiva Clujeană. Ed. Univers Juridic, București, 2014, p. 456. (850 p.).

2. Borodac A., Manual de drept penal. Partea specială (pentru învățământul universitar). Chișinău: Ed. Tipografia Centrală, 2004.

3. Brânză S., Stati V., Drept penal. Partea specială. Vol. II. Chișinău: Ed. Tipografia Centrală, 2011, p. 863. 1324 p. ISBN 978-9975-53-034-7.

4. Brînza S., Stati V. Tratat de drept penal. Partea specială. Vol. I. Chișinău: S. n., 2015, p. 525,

5. Brînza S., Stati V., Tratat de drept penal. Partea specială. Vol. II. Chișinău: Ed. Tipografia Centrală, 2015, p. 903-909. ISBN 978-9975-53-468-0.

6. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002. Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 72-74/195 din 14.04.2009 . Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 128-129/1012 din 13.09.2002.

7. Cojocaru R., Elucidarea conținutului obiectului juridic în procesul de încadrare a infracțiunilor. În: Legea și viața, nr. 07-08 (367-368), Chișinău, 2022, p. 20-21. ISSN 2587-4365, p. 16-28.

8. Cojocaru R., Unele particularități de încadrare juridică a infracțiunilor săvârșite cu intenție. În Legea și Viața, Publicație științifico-practică, aprilie-iunie, 2023, p. 29, p. 24-32.

9. Cojocaru R., Puica V. Interpretarea semnelor estimative ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu (art. 328 C.pen. al R. Moldova) în procesul de instruire a studenților. Materiale Conferinței științifico-practice internaționale din 04 decembrie 2020: Pregătirea profesională a cadrelor pentru subdiviziunile MAI și alte organe de drept. Chișinău, 2021. P. 318/319. p. 309-320, ISBN 978-9975-121-76-7. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Materialele_conferintei_stiintifice_4_12_2020.pdf;

10. Copețchi S., Lupașco L. Observații critice asupra încadrării acțiunilor executorului judecătoresc conform art. 328 C.pen. al RM (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu). În: Revista Institutului Național al Justiției, 2018, nr.1 (44), p.25 [citat 17.07.2023]. ISSN 1857-2405. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Observatii%20critice%20asupra%20D0%BEncadrarii%20actiunilor%20executorului%20judecatoresc%20conform%20art.328%20CP%20al%20RM.pdf.

11. Cușnir V. Cod penal al Republicii Moldova, Comentariu sub red. lui Alexei Barbăneagră. Chișinău: Centrul de Drept al Avocaților, 2009, p.

721. ISBN 978-9975-105-20-0, p. 722. 860 p.

12. Dongoroz V., Kahane S., Oancea I. ș.a., Explicații teoretice ale Codului penal român, Vol. IV, Partea specială, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1971, p. 82. (1035 p.).

13. Ghica M. Abuzul în serviciu în reglementarea altor state (abuse of office in comparative law). În: Revista Penalmente.ro, 2020, nr. 1, p.160-179. [citată la 12.04.2023]. Disponibil: <https://www.revista.penalmente.ro/wp-content/uploads/2020/10/Ghica.pdf>.

14. HP CSJ a RM nr. 7 din 15.05.2017 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu [citată la 12.07.2023]. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=216.

15. Puica V. Aspecte evolutive privind incriminarea infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova. În: Legea și viața. Octombrie, 2019, nr.10/1 (58), p. 40. p. 36-40, ISSN 1810-309X, categoria – c. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/Legea%20si%20Viata_10-1_2019.pdf;

16. Puica V. Elemente de drept penal comparat privind infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu. În: Jurnalul juridic național: teorie și practică. Octombrie 2019, nr.5 (39), p. 72. p. 68-72, ISSN 2345-1130, categoria –c. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/reviste%2B2_5_39_2019_RO.pdf;

17. Stati V. Varianta atipică a excesului de putere, prevăzută de legea penală a Republicii Moldova. În: Juridice Moldova. [citată la 19.03.2023]. Disponibil: <https://juridicemoldova.md/12189/varianta-atipica-a-excesului-de-putere-prevazuta-de-legea-penala-a-republicii-moldova.html>.

18. Vasiu T., Pavel D., Antoniu G. ș.a. Codul penal comentat și adnotat. Partea specială. Vol. II; Ed. Științifică și enciclopedică, București, 1977, p. 54. (693 p.).

19. Ильин А. А. Превышение должностных полномочий (ст. 286 УК РФ): понятие, виды, вопросы законодательной техники и дифференциации ответственности, Ярославль, 2013, (237 p.).

20. Смелова С. В. Уголовная ответственность за превышение должностных полномочий. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Рязань 2009. [citată la 23.02.2023]. CZU 04200911673. Disponibil: <https://www.dissercat.com/content/ugolovnaya-otvetstvennost-za-prevyshenie-dolznhostnykh-polnomochii/read>.

21. Снежко А.С. Превышение должностных полномочий: законодательные и правоприменительные аспекты (по материалам судебной практики Краснодарского края). Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Краснодар, 2004, р.197. [citata la 23.02.2023]. Disponibil: <https://www.dissercat.com/content/prevyshenie-dolzhnostnykh-polnomochii-zakonodatelnyi-i-pravoprimeritelnyi-aspekty-po-materia/read> .

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI DE DOCTOR

„Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu - analiza juridico-penală”

Articole în reviste științifice

1. Puica V. *Elemente de drept penal comparat privind infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu*. În: Jurnalul juridic național: teorie și practică. Octombrie 2019, nr.5 (39), p. 68-72, ISSN 2345-1130, categoria – c. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/reviste%2B2_5_39_2019_RO.pdf;

2. Puica V. *Aspecte evolutive privind incriminarea infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova*. În: Legea și viața. Octombrie, 2019, nr.10/1 (58), p. 36-40, ISSN 1810-309X, categoria – c. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/Legea%20si%20Viata_10-1_2019.pdf;

3. Puica V. *Persoană autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public – subiect al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova*. În: Revista metodic-științifică trimestrială Administrarea Publică. Octombrie-Decembrie 2019, nr.4 (116), p. 157-166, ISSN 1813-8489, categoria – b. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/AP_4_2022_116_compressed.pdf;

4. Puica V. *Problematica determinării semnelor obiectului și victimei infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu*. În: Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, nr.13, p.210-215, Chișinău 2021, ISSN 1857-0976, categoria – b. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/210-215_5.pdf;

5. Cojocaru R., Puica V. *Modalități normative și faptice a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova*. În: Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, nr.17, p.34-47, Chișinău 2023, ISSN 1857-0976, categoria – b. Disponibil: http://dspace.academy.police.md/xmlui/bitstream/handle/123456789/891/Anale_Stiintifice_2023_nr_17%2034-47.pdf?sequence=1&isAllowed=y;

6. Puica V. *Conținutul laturii subiective a infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova*. În: Revista științifică a Universității de Stat din Moldova (științe umanistice), 2023, nr.4 (174), p. 88-97, ISSN 1811-2668, categoria – b.

Disponibil: https://ojs.studiamsu.md/index.php/stiinte_umaniste/article/view/5774/8206;

Materiale la forurile științifice

1. Puica V. *Persoana publică internațională sau funcționarul internațional ca subiect al excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu*. Materiale Conferinței științifico-practice internaționale din 26 iunie 2018: Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere. Chișinău, 2018. p. 399-406, ISBN 978-9975-121-48-4. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/399-406.pdf;

2. Cojocar R., Puica V. *Interpretarea semnelor estimative ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu (art. 328 C.pen. al R. Moldova) în procesul de instruire a studenților*. Materiale Conferinței științifico-practice internaționale din 04 decembrie 2020: Pregătirea profesională a cadrelor pentru subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne și alte organe de drept. Chișinău, 2021. p. 309-320, ISBN 978-9975-121-76-7. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Materialele_conferintei_stiintifice_4_12_2020.pdf;

3. Cojocar R., Puica V. *Reflecții asupra obiectului infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în legislația penală a Republicii Moldova*. Materiale Conferinței științifică interuniversitară cu participare internațională 18 mai 2023: Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective În: *Legea și viața*. iulie 2023, nr.5, p.103-109, Chișinău 2023, ISSN 2587-4365. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/103-109_31.pdf

ADNOTARE

la teza de doctor *Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu - analiza juridico-penală, specialitatea 554.01 – Drept penal și execuțional penal,*

Autor: PUICA Vladimir, Chișinău, 2023

Structura tezei: introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 256 titluri, 188 pagini de text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 9 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: infracțiune, răspundere penală, pedeapsă penală, exces de putere, abuz de putere, depășirea atribuțiilor de serviciu, abuz în serviciu, persoană publică, persoană cu funcție de demnitate publică etc.

Scopul prezentei tezei de doctorat constă în cercetarea juridico-penală a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, întru fundamentarea unor soluții teoretico-practice de rezolvare a problemelor cu care se confruntă organele de urmărire penală și instanțele de judecată la aplicarea art. 328 C.pen. al RM.

Obiectivele cercetării: analiza retrospectivă istorică de incriminare a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu întru identificarea sursei care a stat la baza modelului incriminator autohton; analiza comparativă a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu pentru valorificarea funcției normative a dreptului comparat prin preluarea experiențelor pozitive; caracterizarea semnelor conținutului constitutiv al infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu prin prisma doctrinei de specialitate și a elementelor de practică judiciară; abordarea aspectelor delimitative a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu de alte infracțiuni omogene, mai cu seamă de formele speciale ale acesteia; formularea unor propuneri de *lege ferenda* pentru ridicarea gradului de calitate a normei incriminatorii de la art. 328 C.pen. al RM în corespundere cu principiul legalității incriminării; formularea unor recomandări de practică judiciară în vederea soluționării problemelor de încadrare juridică a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu.

Noutatea și originalitatea științifică. Studiul formează în ansamblu o cercetare științifică multidimensională a problemelor cu caracter teoretic și practic privind fapta penală de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, prin care a fost fundamentat un nou model legislativ al art. 328 C.pen. al Republicii Moldova, corespunzător exigențelor constituționale de calitate ale normelor penale, bazat pe abolirea semnelor estimative în favoarea celor descriptive.

Problema științifică soluționată dezvoltarea progresivă a principiului legalității penale în materia infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu și eficientizarea pe această cale a practicii judiciare în direcția prevenirii faptelor penale conexe infracțiunilor de corupție. De *lege-ferenda*, a fost fundamentat un nou model legislativ al art. 328 C.pen. al Republicii Moldova, corespunzător exigențelor constituționale de calitate ale normelor penale, bazat pe abolirea semnelor estimative în favoarea celor descriptive.

Semnificația teoretică constă în faptul că tezele, opiniile și soluțiile fundamentate științifice de către autor în bază unei documentări și examinări critice a doctrinei de specialitate scot în evidență problemele științifice din materia infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu și căile de soluționare adecvată ale acestora.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă în eficientizarea activității organelor de resort la interpretarea și aplicarea normei incriminatorii statuate la art. 328 C.pen. al Republicii Moldova și oferirea argumentativă de sugestii legislative privind perfecționarea textului de lege la noile rigori și realități juridice.

Implementarea rezultatelor științifice oferirea premiselor științifice privind dezvoltarea de viitor a concepțiilor referitoare la interpretarea prevederilor dedicate incriminării infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu. Constatările, concluziile și recomandările înaintate spre susținere în procesul didactic de predare-învățare la diferite niveluri (ciclul I, II și III), inclusiv în activitatea de formare continuă a specialiștilor în domeniul jurisprudenței.

АННОТАЦИЯ

к кандидатской диссертации **Превышения должностных полномочий или превышения служебных обязанностей- правовой и уголовно-правовой анализ по специальности 554.01 - Уголовное право и уголовно-исполнительная деятельность, Автор: ПУЙКА Владимир, Кишинев, 2023 г.**

Структура диссертации: введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 256 наименований, 188 страницы основного текста. Результаты работы опубликованы в 9 научных статьях.

Ключевые слова: преступление, уголовная ответственность, уголовное наказание, превышение власти, злоупотребление властью, превышение должностных обязанностей, злоупотребление служебным положением, публичное лицо, лицо, обладающее общественным достоинством, и др.

Целью данной кандидатской диссертации является проведение трудоемкого исследования состава преступления превышения власти или превышения должностных полномочий для обоснования теоретически и практически целесообразных решений проблем, возникающих у органов уголовного преследования и судов при применении ст. 328 Уголовного кодекса Республики Молдова.

Задачи исследования: анализ исторической ретроспективы криминализации превышения власти или служебных полномочий с целью выявления источника, послужившего основой локальной инкриминирующей модели; сравнительный анализ состава преступления превышения власти или служебных полномочий с целью использования нормотворческой функции сравнительного правоведения путем привлечения положительного опыта; характеристика признаков субъективного состава преступления превышения власти или служебных полномочий через призму специальной доктрины и элементов судебной практики; приближение к ограничительным аспектам преступления превышения власти или служебных полномочий от других однородных преступлений, особенно его специальных форм; формулирование предложений *lege ferenda* по повышению качества инкриминируемой нормы ст. 328 УК Республики Молдова в соответствии с принципом законности инкриминирования; формулирование рекомендаций судебной практики для решения проблем правового оформления состава преступления превышения власти или служебных обязанностей.

Научная новизна и оригинальность. Исследование представляет собой многоаспектное научное исследование теоретических и практических проблем, связанных с преступлением превышения должностных полномочий или превышения служебных обязанностей, на основе которого создана новая законодательная модель ст. 328 УК Республики Молдова, соответствующая конституционным требованиям качества уголовно-правовых норм, основанная на отказе от оценочных признаков в пользу описательных.

Решаемая научная проблема заключается в прогрессивном развитии принципа уголовной законности в сфере преступления превышения полномочий или превышения должностных обязанностей и эффективности судебной практики в этом ключе в предупреждении преступных деяний, связанных с коррупционными правонарушениями. Законом-законодателем была разработана новая законодательная модель ст. 328 УК Республики Молдова, основанная на отказе от оценочных признаков в пользу описательных, соответствующих конституционным требованиям к качеству уголовно-правовых норм.

Теоретическая значимость заключается в том, что научно обоснованные автором на основе документального и критического изучения специальной доктрины тезисы, суждения и решения освещают научные проблемы состава преступления превышения должностных полномочий или превышения служебных обязанностей и соответствующие пути их решения.

Прикладное значение работы заключается в эффективности работы соответствующих органов по толкованию и применению инкриминируемой нормы, закрепленной в ст. 328 УК Республики Молдова, а также в аргументированном выдвижении законодательных предложений по совершенствованию правового текста с учетом новых требований и правовых реалий.

Внедрение научных результатов, обеспечивающих научные предпосылки для дальнейшей разработки концепций толкования положений, посвященных криминализации преступления превышения власти или служебных обязанностей. Результаты исследования, выводы и рекомендации, представленные для использования в учебном процессе на различных уровнях (1-й, 2-й и 3-й цикл), в том числе при непрерывной подготовке специалистов в области юриспруденции.

ADNOTATION

to the PhD thesis *Exceeding the powers or exceeding the duties of the office - legal and criminal analysis, speciality 554.01 - Criminal law and criminal enforcement, Author: PUICA Vladimir, Chisinau, 2023*

Thesis structure: introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 256 titles, 188 pages of basic text. The results are published in 9 scientific papers.

Keywords: crime, criminal liability, criminal punishment, excess of power, abuse of power, exceeding of official duties, abuse of office, public person, person of public dignity, etc.

The aim of this PhD thesis is to carry out a laborious research on the offence of excess of power or exceeding the duties of office, in order to substantiate theoretically and practically viable solutions to the problems faced by criminal prosecution bodies and courts in the application of Article 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova.

Research objectives: To analyse the historical retrospective of the criminalisation of excess of power or exceeding of official duties in order to identify the source that was the basis of the local incriminating model; comparative analysis of the offence of excess of power or exceeding of official duties in order to exploit the normative function of comparative law by drawing on positive experiences; characterisation of the signs of the constitutive content of the offence of excess of authority or exceeding official duties through the prism of specialised doctrine and elements of judicial practice; approaching the delimiting aspects of the offence of excess of authority or exceeding official duties from other homogenous offences, especially its special forms; formulation of proposals of lege ferenda for raising the quality of the incriminating norm of art. 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova in accordance with the principle of legality of incrimination; formulating recommendations of judicial practice in order to solve the problems of legal framing of the offence of excess of power or exceeding of official duties.

Scientific novelty and originality. The study is a multidimensional scientific research on the theoretical and practical problems related to the criminal offence of exceeding of authority or exceeding of official duties, through which a new legislative model of Article 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova has been based, corresponding to the constitutional requirements of quality of the criminal norms, based on the abolition of the estimative signs in favour of the descriptive ones.

The scientific problem solved is the progressive development of the principle of criminal legality in the field of the offence of exceeding the powers or exceeding the duties of the office and the efficiency of judicial practice in this way in the prevention of criminal acts related to corruption offences. By the law-legislation, a new legislative model of Article 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova was based on the abolition of the estimative signs in favour of the descriptive ones, corresponding to the constitutional requirements of quality of the criminal norms.

The theoretical significance consists in the fact that the theses, opinions and solutions scientifically substantiated by the author on the basis of a documentation and critical examination of the specialized doctrine highlight the scientific problems of the offence of excess of authority or exceeding of official duties and the appropriate ways of solving them.

The applicative value of the work resides in the efficiency of the activity of the competent bodies in the interpretation and application of the incriminating norm established in Article 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova and the argumentative offer of legislative suggestions on the improvement of the legal text to the new rigours and legal realities.

Implementation of the scientific results - providing the scientific premises for the future development of concepts concerning the interpretation of the provisions dedicated to the criminalisation of the offence of exceeding official authority or exceeding official duties. The findings, conclusions and recommendations submitted for support in the teaching-learning process at different levels (1st, 2nd and 3rd cycle), including in the continuous training of specialists in the field of jurisprudence.

PUICA VLADIMIR

**EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU
- ANALIZA JURIDICO-PENALĂ**

Specialitatea: 554.01 - Drept penal și execuțional penal

Rezumatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 20.03.2024	Formatul hârtiei 60x90/16
Hârtie ofset. Tipar ofset.	Tiraj 40 ex.
Coli de tipar: 2.65	Comanda nr. _____

Tiparul executat la „PRINT-CARO” SRL
mun. Chișinău, str. Astronom Nicolae Donici,14,
MD-2049, Republica Moldova